

Φαμπιέν Κουστό: «Θα ήθελα να φτιάξω ένα χωριό στον ελληνικό βυθό»

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Σε ηλικία 4 ετών έκανε την πρώτη του κατάδυση. Στα 7 του αντίκρισε για πρώτη φορά λευκούς καρχαρίες, ενώ τριάντα χρόνια αργότερα τόλμησε να καταδυθεί ανάμεσά τους, κρυμμένος μέσα σ' ένα υποβρύχιο που επινόησε ο ίδιος, για να μελετήσει και να καταγράψει τη συμπεριφορά τους... Τον Ιούλιο του 2014, ο 46χρονος Φαμπιέν ολοκλήρωσε με επιτυχία την τελευταία του επιστημονική αποστολή, «Mission 31», παραμένοντας με το πενταμελές πλήρωμά του 31 ημέρες στο βυθό, σε βάθος 19 μέτρων, ανοιχτά της Φλόριντα των ΗΠΑ, μέσα στο «Aquarius», το μοναδικό υποβρύχιο εργαστήριο στον κόσμο. Ενα εγχείρημα που αφιέρωσε στον παππού του Ζακ-Υβ Κουστό, ο οποίος πριν από σχεδόν 50 χρόνια ηγήθηκε της ιστορικής αποστολής με το βαθυσκάφος «Conshelf II», ανοίγοντας νέους ορίζοντες στην υποβρύχια εξερεύνηση.

Τον εντοπίσαμε στη Νέα Υόρκη, όπου προετοιμάζει το ντοκιμαντέρ της «Mission 31». «Έχω μετακομίσει 24 φορές μέχρι σήμερα! Η δουλειά μου είναι “παγκόσμια”, η καρδιά μου όμως παραμένει στη Γαλλία», μου είπε στην τηλεφωνική μας επικοινωνία. Αν και η συνέντευξη είχε προγραμματιστεί από το γραφείο Τύπου του να διαρκέσει αυστηρά 20 λεπτά, ο Φαμπιέν παρέβλεψε κατά πολύ τον προκαθορισμένο χρόνο απαντώντας σε όλες τις ερωτήσεις με τον ίδιο

ενθουσιασμό.

Ο Ζακ-Υβ Κουστό είχε φανταστεί τις υποθαλάσσιες πολιτείες... Πόσο κοντά βρισκόμαστε στο όραμα του παππού σας;

Αν και ο ίδιος έλεγε πως χρειαζόταν ακόμα τρεις ζωές για να υλοποιήσει αυτό το φιλόδοξο σχέδιό του, σήμερα από τεχνολογικής άποψης είμαστε απολύτως ικανοί να το πραγματοποιήσουμε. Θεωρώντας πως η δημιουργία υποβρύχιων κατοικιών θα αποτελέσει εξαιρετικό εργαλείο της επιστήμης για την ανακάλυψη των μυστικών που κρύβει ο βυθός, έχω βάλει ένα στοίχημα... να δημιουργήσω το πρώτο υποθαλάσσιο χωριό, που θα λειτουργεί αυτόνομα, χωρίς οποιαδήποτε τεχνολογική στήριξη από την ξηρά.

Την τελευταία σας αποστολή «Mission 31» την αφιερώσατε στον παππού σας. Σε τι διαφέρει από την ιστορική αποστολή του το 1963 με το υποβρύχιο «Conshelf II» και ποιο ήταν το σημαντικότερο στοιχείο που ήρθε στην επιφάνεια;

Με την αποστολή αυτή καταφέραμε να συγκεντρώσουμε επιστημονικά δεδομένα τριών χρόνων μέσα σε 31 μόλις ημέρες, σχετικά με το πώς επηρεάζεται η θαλάσσια βιοποικιλότητα από την κλιματική αλλαγή. Με το πλήρωμά μου μείναμε συμβολικά μία μέρα παραπάνω στο βυθό από ό,τι το πλήρωμα του «Conshelf II», όχι για να σπάσω το ρεκόρ του παππού μου, όπως λανθασμένα αναφέρθηκε, αλλά για να τιμήσω την τεράστια συμβολή του στην ωκεανογραφική έρευνα. Ο Ζακ-Υβ Κουστό πρώτος απέδειξε πως είναι δυνατόν οι άνθρωποι να ζήσουν και να εργαστούν για μεγάλα διαστήματα κάτω από το νερό. Αυτό όμως που με έκανε να απορήσω ήταν πώς, αν και έχουμε πιο εξελιγμένα μέσα, ακόμη και σήμερα χρησιμοποιούμε πολλά συστήματα βασισμένα στην τεχνολογία εκείνης της εποχής.

Η αλήθεια είναι ότι γνωρίζουμε περισσότερα για το Διάστημα παρά για τους ωκεανούς, που καλύπτουν πάνω από το 70% του πλανήτη στον οποίο ζούμε. Γιατί η εξερεύνηση των βυθών έχει μείνει τόσο πίσω; Συμφωνείτε με εκείνους που δηλώνουν ότι «ο Αρης μπορεί να περιμένει. Οι ωκεανοί όμως όχι»;

Δυστυχώς μέχρι σήμερα έχουμε εξερευνήσει λιγότερο από το 5% των ωκεανών μας. Είναι αδιανόητο! Αυτό δείχνει πως δεν έχουμε κάνει καμία σημαντική πρόοδο σε ό,τι αφορά την υποβρύχια έρευνα. Αν και δεν είμαι εναντίον της εξερεύνησης του Διαστήματος, κάθε άλλο, πιστεύω πως η επιβίωσή μας εξαρτάται από τους ωκεανούς. Είναι το κλειδί για την υγεία, για μελλοντικές ιατρικές θεραπείες, τροφή και ενέργεια. Ας ελπίσουμε ότι στο μέλλον θα υπάρξει πιο έντονο ενδιαφέρον να μάθουμε περισσότερα για το πολύτιμο νερό που εξασφαλίζει την ύπαρξή μας στη Γη, πριν ψάξουμε για νερό σε άλλους πλανήτες.

Ο Μπαράκ Ομπάμα σκοπεύει να επεκτείνει την προστατευόμενη περιοχή του Ειρηνικού ωκεανού. Παρ' όλα αυτά, μόλις το 2% των ωκεανών είναι υπό προστασία...

Είναι ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά είναι μόνο η αρχή. Χρειαζόμαστε απεγνωσμένα προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές σε όλο τον κόσμο, για να μπορέσουμε να προστατεύουμε το πολύτιμο οικοσύστημα των ωκεανών που όλοι έχουμε ανάγκη. Η προστασία του θαλάσσιου πλούτου είναι κάτι που οφείλει να το κάνει κάθε χώρα ξεχωριστά, προστατεύοντας 100% τις πιο ευάλωτες θαλάσσιες ζώνες της και λαμβάνοντας δραστικά μέτρα για την υπεραλίευση και τη μόλυνση των υδάτων της.

Δώστε μας την εικόνα μιας μέρας στο βυθό... Τι σας φάνηκε πιο δύσκολο να διαχειριστείτε;

Ξυπνούσαμε από τις 4.30 τα ξημερώματα. Η πρώτη βουτιά ήταν στις 5.30 το πρωί και διαρκούσε περίπου 4 ώρες. Συνολικά εξερευνούσαμε το βυθό έως και 10 ώρες κάθε μέρα. Για τους περισσότερους φαντάζει ακατόρθωτο να αντέξουν μέσα στην απόλυτη σιωπή, να καταπολεμήσουν την κλειστοφοβία και την απομόνωση. Εγώ ήμουν συνηθισμένος από τους μικρούς χώρους του «Καλυψώ». Στο νερό, άλλωστε, από μικρός νιώθω πλήρη ελευθερία. Το μόνο που δεν άντεχα πραγματικά ήταν το άθλιο «φαγητό των αστροναυτών», που τρώγαμε τρεις φορές την ημέρα και για 31 ημέρες...

Υπάρχουν, τελικά, όρια στην υποθαλάσσια διαβίωση; Πώς επηρεάζει τον οργανισμό μας η μακρά παραμονή στο βυθό;

Είναι πλέον βέβαιο πως μπορούμε να παραμείνουμε κάτω από τη θάλασσα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Όμως το κομμάτι της ψυχολογίας είναι ένα θέμα που απαιτεί μεγάλη προσοχή. Όλα τα άλλα αντιμετωπίζονται εύκολα, όπως για παράδειγμα η έλλειψη του ήλιου, καθώς μπορούμε να παρέχουμε τεχνητά στον οργανισμό τη βιταμίνη D. Είναι γνωστό πως, όταν κάποιος μένει για πολύ καιρό

σε μεγάλο βάθος, η αίσθηση της όσφρησης και της γεύσης του αδρανεί, κάτι που συνέβη και σ' εμένα. Μετά τη 17ωρη διαδικασία αποσυμπίεσης αντιλήφθηκα πως δεν είχα καθόλου γεύση. Για έναν άνθρωπο που απολαμβάνει το καλό φαγητό και το καλό κρασί, όπως εγώ, το γεγονός αυτό ήταν τρομακτικό. Εβαζα συνέχεια καυτερές σάλτσες στα φαγητά για να νιώσω κάποια γεύση, αλλά μάταια... Ευτυχώς, επανήλθε ύστερα από 48 ώρες.

Για πρώτη φορά υποβρύχια αποστολή μεταδόθηκε on line, 24 ώρες. Πόσο πιο γρήγορα πέρασαν τα δικά σας μηνύματα;

Η ανταπόκριση ξεπέρασε τις προσδοκίες μου. Πάνω από 600 εκατομμύρια άνθρωποι από όλο τον πλανήτη παρακολούθησαν σε πραγματικό χρόνο το εγχείρημά μας. Ο παππούς μου θα ήταν ενθουσιασμένος αν είχε αυτήν τη δυνατότητα... Πραγματοποιήσαμε περισσότερα από 50 εκπαιδευτικά σεμινάρια μέσω του προγράμματος «skype in the classroom» με σχολεία, πανεπιστήμια, μουσεία και ενυδρεία από όλο τον κόσμο. Ενίωσαν όλοι κατά κάποιον τρόπο μέλη της αποστολής. Ιδιαίτερα τα παιδιά, που με ρωτούσαν συνεχώς πώς μπορούν να γίνουν δύτες κορεσμού!

Το 2006 πραγματοποιήσατε μια ριψοκίνδυνη αποστολή. Καταδυθήκατε ανάμεσα σε λευκούς καρχαρίες μέσα σε ειδικά κατασκευασμένο υποβρύχιο στο σχήμα και το μέγεθός τους. Μπορεί η αφοσίωση στην έρευνα να εκμηδενίσει το φόβο;

Κατ' αρχάς, λατρεύω τους καρχαρίες. Δεν νιώθω κανένα φόβο παρά μόνο σεβασμό γι' αυτά τα επιβλητικά θαλάσσια πλάσματα που εδώ και 400 εκατομμύρια χρόνια διαφυλάσσουν την υγεία των ωκεανών μας. Σκέφτηκα πως ο καλύτερος τρόπος να μελετήσω έναν λευκό καρχαρία ήταν να γίνω και εγώ ένας... Σήμερα, για πρώτη φορά οι καρχαρίες απειλούνται με εξαφάνιση λόγω της μανίας των ανθρώπων που σκοτώνουν 100 εκατομμύρια κάθε χρόνο. Χωρίς αυτούς όμως η τροφική αλυσίδα μπορεί να διαταραχθεί, επηρεάζοντας αρνητικά όλο το οικοσύστημα.

Ποια είναι η σχέση σας με την Ελλάδα;

Η Ελλάδα είναι χώρα μαγική. Ο παππούς μου είχε τεράστια αγάπη για τη θάλασσα και τα νησιά της, που μου τη μετέδωσε όταν ήμουν παιδί. Τον θυμάμαι ακόμα να μου διηγείται ιστορίες από την ελληνική μυθολογία. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που έδωσε και στα δυο του πλοία τα ελληνικά ονόματα Καλυψώ και Αλκυόνη... Ο ελληνικός βυθός πάντα μου προκαλούσε δέος αλλά και μεγάλη περιέργεια, καθώς κρύβει ακόμα πολλά μυστικά που πρέπει να αποκαλυφθούν. Ενα από τα μεγαλύτερα όνειρά μου, όπως σας είπα, είναι να φτιάξω ένα χωριό κάτω από τη θάλασσα και πρέπει να σας αποκαλύψω ότι το ιδανικότερο σημείο στον πλανήτη για μένα θα

ήταν η Ελλάδα, ο ελληνικός βυθός. Θα το ονόμαζα «Η σύγχρονη Ατλαντίδα».

Info: Ο Φαμπιέν Κουστό είναι ιδρυτής της «Fabien Cousteau organization» και της μη κερδοσκοπικής οργάνωσης «Plant a Fish», που έχει στόχο να διασώσει τις υπό εξαφάνιση θαλάσσιες χελώνες του Ελ Σαλβαντόρ και να προστατεύσει σπάνια είδη τροπικών ψαριών αλλά και κοράλλια στις Μαλδίβες.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΦΡΕΝΤΖΟΥ

Περιοδικό “Κ”

Πηγή: kathimerini.gr